

Зіменко В.
*студент юридичного факультету
Західноукраїнського національного університету.
Науковий керівник: доктор юридичних наук, доцент,
професор кафедри теорії права та конституціоналізму
Західноукраїнського національного університету
Колесніков А. П.*

КІБЕРБЕЗПЕКА ТА ЗАХИСТ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ У СИСТЕМІ ЦИФРОВОГО СУДОЧИНСТВА

Сучасний етап розвитку інформаційного суспільства характеризується активним впровадженням цифрових рішень у діяльність органів державної влади, зокрема й у сферу здійснення правосуддя. Для України впровадження електронних інструментів у судову діяльність є складовою процесу модернізації правової системи та вдосконалення механізмів доступу до правосуддя. Запровадження електронного документообігу, можливість дистанційної участі у судових засіданнях та швидший доступ до матеріалів справ значно спростили взаємодію громадян із судами [6, с. 169]. Водночас поширення цифрових технологій у судовій сфері актуалізувало питання захисту конфіденційної інформації та посилення кіберзахисту інформаційних ресурсів.

Під час роботи електронного суду обробляється велика кількість конфіденційної інформації. Йдеться не лише про загальні персональні дані учасників процесу, а й про фінансові відомості, медичні документи, матеріали кримінальних проваджень та іншу чутливу інформацію. У разі витоку таких даних або несанкціонованого доступу до них можуть бути порушені права людини на приватність, а також підірвана довіра суспільства до судової системи [8, с. 78]. Саме тому питання захисту інформації у цифровому судочинстві набуває особливої актуальності.

У сучасній науковій літературі наголошується, що швидкі темпи розвитку цифрових технологій поряд із численними перевагами породжують і додаткові загрози для інформаційної безпеки. Б. Фасій зазначає, що цифрове середовище суттєво змінює підходи до інформаційної безпеки та потребує переосмислення традиційних механізмів захисту персональних даних [8, с. 79].

При вдосконаленні національних механізмів охорони персональних даних доцільно враховувати напрацювання європейських держав у цій сфері. Насамперед йдеться про Загальний регламент Європейського Союзу про захист даних (GDPR), який став одним із ключових міжнародних стандартів у цій сфері. Його положення вплинули й на українське законодавство. Особливу увагу GDPR приділяє принципу «privacy by design», тобто захисту персональних даних ще на етапі створення інформаційної системи. Практична реалізація цього підходу в електронному судочинстві передбачає застосування ефективних засобів

криптографічного захисту, багатофакторного підтвердження особи користувача та безперервного моніторингу потенційних кіберризиків [1, с. 123].

Проблема кібербезпеки особливо загострилася після початку повномасштабної російської агресії проти України. Кібератаки на державні реєстри та електронні сервіси показали, наскільки вразливою може бути цифрова інфраструктура держави. У цих обставинах першочерговим завданням стає формування багаторівневої системи захисту цифрової інфраструктури, яка б передбачала регулярне оновлення програмного забезпечення, захист серверів та постійний моніторинг можливих загроз [6, с. 170].

Окремої уваги потребує подальший розвиток правового регулювання відносин, пов'язаних з обробкою та захистом персональної інформації. Хоча в Україні діє Закон України «Про захист персональних даних», сучасні умови цифровізації вимагають його подальшого розвитку та наближення до європейських стандартів. О. Рубля підкреслює, що ефективний захист інформації можливий лише за наявності чітких механізмів відповідальності за порушення інформаційної безпеки та прозорого порядку доступу до персональних даних [7, с. 350]. Зазначені положення є необхідною передумовою стабільної та безпечної роботи електронних судових сервісів.

На практиці значна частина витоків інформації пов'язана не зі складними хакерськими атаками, а зі звичайними помилками користувачів або недотриманням правил цифрової безпеки. Саме тому працівники судової системи повинні володіти базовими навичками кібергігієни: вміти розпізнавати фішингові повідомлення, безпечно працювати з електронними документами та використовувати надійні засоби захисту облікових записів [2, с. 34]. Підвищення цифрової грамотності працівників судової сфери сьогодні є необхідною умовою безпечного функціонування електронного судочинства.

Важливим напрямом подальшого розвитку електронного судочинства є вдосконалення його інформаційно-правового забезпечення відповідно до європейських стандартів. Зокрема, досвід Європейського суду з прав людини свідчить про необхідність комплексного підходу до побудови судових інформаційних систем, що передбачає як технічну модернізацію, так і приведення нормативної бази у відповідність до міжнародних вимог [10, с. 61–62]. У контексті глобальної диджиталізації Legal Tech-рішення набувають дедалі більшого значення для підвищення ефективності судочинства та забезпечення належного захисту персональних даних учасників процесу [5, с. 99].

Не менш актуальним є організаційно-правовий аспект впровадження інноваційних інформаційних технологій у судово провадження, зокрема питання функціональної сумісності та взаємодії окремих модулів єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної

системи [4, с. 73]. Практика показує, що ефективне функціонування електронного суду потребує не лише технічної інтеграції компонентів системи, а й чіткого правового врегулювання порядку їх взаємодії [8, с. 54-55]. Лише за умови поєднання належного правового регулювання, сучасних технічних рішень та високого рівня інформаційної культури учасників процесу електронне судочинство зможе повною мірою реалізувати свій потенціал і зміцнити суспільну довіру до правосуддя.

Отже, впровадження цифрових технологій у сферу правосуддя виступає одним із ключових напрямів оновлення судової системи держави. Наявні загрози та ризики зумовлюють необхідність застосування системного й багатоаспектного підходу, який поєднуватиме правові механізми, технічні засоби захисту та належну підготовку працівників судової системи. Важливим напрямом подальшого розвитку має стати вдосконалення українського законодавства відповідно до європейських стандартів, а також впровадження сучасних технологій захисту інформації. Лише за умови поєднання належного правового регулювання, сучасних технічних рішень та високого рівня інформаційної культури учасників процесу електронне судочинство зможе повною мірою реалізувати свій потенціал і зміцнити суспільну довіру до правосуддя.

Список використаних джерел

1. Ветлицька О. С. Захист персональних даних у кібербезпеці: інтеграція ризик-менеджменту та правових моделей. *Сучасний захист інформації*. 2025. № 4. С. 120-128.
2. Гаращенко В. В. Захист персональних даних: західна доктрина та судова практика *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2025. Вип. 92, ч. 1. С. 31-37.
3. Кожухар О. Правове регулювання систем штучного інтелекту та захист персональних даних: лінії взаємозв'язків. *Наукові записки НаУКМА. Юридичні науки*. 2025. Т. 16. С. 80-87.
4. Колесніков А. П. Особливості запровадження та взаємодії модулів єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи. *Вісник Луганського навчально-наукового інституту імені Е.О. Дідоренка*. 2024. Вип. 2 (106), ч. 1. С. 71–81
5. Колесніков А.П. Legal tech в Україні в умовах глобальної диджиталізації. *Наукові записки. Серія: Право*. 2024. № 16. С. 98-102.
6. Рубля О. С. Захист персональних даних як складова національної та інформаційної безпеки: поняття та сутність. *Наукові записки. Серія: Право*. 2024. Вип. 18. С. 168–171.
7. Рубля О. С. Нормативно-правове регулювання захисту персональних даних органами публічної влади. *Наукові записки. Серія: Право*. 2025. Вип. 19. С. 348-352.
8. Фасій Б. Національна безпека та захист персональних даних в епоху цифрових технологій. *Society and Security*. 2024. № 6(6). С. 76-82.

9. Kovalchuk O., Kolesnikov A., Proskurniak I., Halunko V., Kovach Y. Implementation of innovative information technologies in judicial proceedings: organizational and legal aspect. *Amazonia Investiga*. 2024. Vol. 13, No. 76. Pp. 53-62

10. Teremetskyi V., Kovalchuk O., Kolesnikov A., Bogdanov R., Korniienko M., Dir I. Improving the Information and Legal Support of the Judicial System of Ukraine: Experience of the European Court of Human Rights. *Journal of Ecohumanism*. 2024. Vol. 3, No. 3. Pp. 61-74